

RENOVACIÓ

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Rambla de Sant Joan, 50, baixos

TELÉFON, 255

Els treballs se publicuen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 500 pts.

Anuncis, a preus convencionals.

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 16 Abril de 1916.—Núm. 133.

IAJUNTEM-NOS!

DEL MOMENT ACTUAL

I

...I bé, hem perdut. Sense paliatius ni jocs de paraules que vinguin a esfumar el fondo vritat del moment actual, hem de confessar d'una manera clara, d'una forma indubtable la derrota aclaparant del republicanisme espanyol.

Semblava que quaranta cinc anys de propaganda republicana; que prop de mitg segle de prédiques en tots els indrets de la Península, de les doctrines santes de la llibertat dels pobles; semblava que l'exemple confortant de les grans virtuts republicanes que s'anomenaren Pi i Margall, Salmerón, Costa... havien de produir un estat d'opinió sana i robusta, en la qual, fer descansar, sinó els fonaments d'una República a Espanya, al menys la primera pedra d'un regisme de seny que'ns redimís de culpes passades...

¡Doncs, nó! Res de tot aixó que calia esperar, ha succeït a Espanya; ni tan sols a la nostra Catalunya...

No hem sapigut, els republicans, crear aquest poderós estat de opinió, ni hem sapigut inculcar al poble, aquella consciencia dels seus actes, que, al posseir-la, fa que exigeixi de llurs governants, la rectificació i esmena d'aquells motllos per virtut dels quals la patria esdevé miserable.

Hem de confessar-ho amb tot el dolor de que siguem capaços. ¡No n'hem sapigut prou! I, lo més dolorós del cas, es que per aquesta falta de encert entre l'element director de les masses republicanes, a Espanya mor quelcom..., mor quelcom immensament gran..., mora l'ideal republicà; l'únic que'ns pot i ens deu portar al benestar colectiu.

II

La realitat, aquesta mateixa realitat que ara ens ha demostrat d'una manera brutal i elocuent la nostra equivocació, ens demostra i ens marca quins son els viaranyos a seguir per a assolir el nostre ideal. Ella marca en una forma ben concreta quins son els factors reials amb els quals i al front del quals ens hem de situar per a vencer...

I, ens demostra, encara que tinguem que confessar-ho amb el cor traspasat pel dolor de veure ente. ra les nostres més pures il·lusions; ens demostra que la lluita primordial, i, ara per ara única, per a actuar amb les nostres conviccions, es la lluita d'esquerres contra dretes, prescindint—nosaltres sabem que sempre amb força dolor i recança—de les distintes modalitats que subdivideixen als homes verament lliberals.

Hem fet un migrat favor a la causa republicana el volguer actuar, nosaltres, d'una manera quasi exclusiva, com a nacionalistes. Han fet un migrat favor a la causa republicana el volguer actuar, els altres, d'una manera, quasi exclusiva, com a federals; i'ls de mes enllà com a autonomistes; i'ls restants, com a radicals, etc., etc...

¡No, no es per aquest camí que nosaltres conquirem el regoneixement de la Nacionalitat Catalana—l'ambició més pura de la nostra vida—. No es per aquest camí que els altres conquiren un regisme de federacions, i'ls de més enllà una forma auto-

nómica, etc., etc., si no comensem, avans, per organitzar una creuada, i, tots units, aném a l'assoliment d'alló que'ns es comú als republicans-nacionalistes, als republicans-federals, als republicans-autónoms o radicals i àdhuc als nostres entranables aliats, els socialistes...

I si avui restém quasi aïllats en aquest camp de lluita, tots units constituïrem un poderós, un invencible exercit.

El cas de Tortosa n'és una bona prova.

Qui escriu aquestes ratlles va adquirint el convenciment de que no hem de disfrutar cap concessió altament lliberal amb aquests regismes monàrquics que'ns manen i ens porten al seu capritxo.

No s'entrevéu una norma actual, que representi una esmena als érrors soferts. Era després del vuitanta vuit que s'alçava per tot Espanya un clam de «mea culpa» i tancant el sepulcre del Cid, ens proposavem a reconstruir-nos, no amb aquell aire de xuleria ni amb els típics desplants de maquesa i de quixotisme; mes bé com a monacals penitents, volliem fer una obra de formiga constant, perseverant i senyuda. Era que Espanya no tenia pols, estava extenuada... i la llei fatal de la impotencia li marcava com a únic camí, el de'l reculliment.

Avui nó, avui tornem a tenir un xic de pols i un excés de sang, d'aquesta sang castiza tan maleïda; ens sentim riure les orelles, i altra vegada tornem al camino trillado, al secular camí d'Espanya, i ja no pensem en la colonització interior; ja construïm escuadres; ja tenim un camp d'aventures al Marroc amb el consegüent gasto de 200 mil·lions anyals; ja tenim recompenses; ja tenim funcionaris d'exportació, i tot aquell seny colonitzador, i tota aquella administració exemplar que exportarem a ultra-mar, exportem avui a ultra-Gibraltar. La mateixa Espanya, la mateixa vida, el mateix ambient... Es el retorn del passat. Espanya no avança, recula. ¡¡¡ Remember...!!!

Doncs bé, en la vida d'aquesta Espanya hi té part, en llur direcció, tot matie polític que no sigui el republicà. Essent nosaltres, uns d'aquests, hem de fer per a constituir un gran exercit aont hi tinguin cabuda tots els matios republicans per a ¡¡¡ triomfar o morir en la primera de les nostres congresions ¡¡¡ la República!

No podem esperar, nosaltres nacionalistes, la Nacionalitat Catalana d'un regisme i uns governants que'ns neguen—o pretenen negar-nos—el dret de la Llengua Catalana (la nostra reliquia); d'uns governants que fins ens neguen concessions autonòmiques en el terreny de la economia, com els Ports Francs.

No podém esperar, vosaltres federals, radicals, socialistes, etc., d'aquest govern i dels altres, res més que nosaltres.

Doncs obrim els ulls a la realitat i ¡¡¡ via fora...!!!

III

Situem-nos, per un moment, a Tarragona.

L'espectacle es depriment. La falta de idealitat, i, perque no dir-ho, la falta de consciencia o táctica política, ha motivat el que tinguem la Diputació constituïda amb minoria republicana—i tinguis en compte que sempre que diem republicà volem dir,

no solsament ambicions d'una forma republicana, sinó una actuació altament lliberal i patriòtica i moderna i europea—

La desconfiança mútua, la falta de sinceritat de nosaltres amb nosaltres, constituï la pèrdua de alguns llocs en les passades eleccions Municipals, i així tenim al Ajuntament una minoria ridícula,—cinc regidors—contant com contém, amb 2.000 correligionaris.

Ara, ja ho havem vist. No hi ha hagut una intel·ligencia, i heu's-aquí que hem conquerit un Diputat ¡sí, empró hem llençat 8.400 vots que podien cristallitzar en un segon Diputat...

Nosaltres sentim totes aquestes coses tan fonamentalment, que'ns apena l'ànima.

Un Diputat més, en els moments actuals, es un vot més en l'oposició; es un vot en contra de la guerra del Marroc; es un vot en contra de la reconstrucció d'escuadres... es un vot de qualitat, es un vot masclé!

Un regidor representava un vot més en contra dels regals a les Congregacions i coses per l'estil.

Un Diputat provincial més, era un vot més contra el negoci del contingent... i aixís no acabariem mai de contar-los.

Al Març vinent hi haurán eleccions a Diputats provincials. ¿Qué farém les esquerres...?

IV

Reconstruïm-nos, o si nó, les dretes acabaran amb nosaltres i amb els nostres ideals.

Fem esquerra, primer; i després vindrà el des- triar-nos en modalitats diferents; i ¡¡¡ junimnos...!!!

Si el camp d'expansió de les idees polítiques son els Comicis, anem als Comicis; lo que vol dir que devém actuar, o sinó, aquestos mateixes idees moriran per manca d'ambient per a adaptar-se. Han passat a l'història les Vestals encarregades de conservar el foc sagrat de les religions. Avui la moderna modalitat es la brega, es la lluita; doncs a lluitar i a bregar!

Ara bé, no's concebeix la lluita sense contrarietats i sense petites impureses que'ns imposa la realitat. Però ¿cóm s'ha de guanyar una acció sens la sang sagrada dels caiguts? Cóm volem guanyar una acció política sinó deixem en el camp de batalla, en l'arena de la lluita, quelcom de la mateixa idealitat que sustentém, una part de la sang que'ns alimenta la vida del cor?... Doncs nosaltres, al entrar en contacte amb aquestes petites impureses de la realitat, sentim la ferida cruenta que representa despendre's de quelcom que es sang de la nostra sang i vida de la nostra vida...

Mes, aquest desprendiment, no serà, per que nosaltres triomfarem o socumbirem amb tota la bandera desplegada. Tal volta, si, que la realitat ens fassi relegar, per un temps circumstancial, a segon terme lo que ho era en primer, o bé que equiparem en valors dos sentiments que mai havíem comparat...

V

Jo ja veig a algún amic que m'apreciava, amb una expressió duplosa a la faç, amb to mitg d'interrogació, mitg de despreci.

¡No, amic meu, no! Jo tal volta no he sabut explicar-me, emprò tingues la absoluta seguretat de que en el fons del meu cor, allí aont s'aguarden els records i les estimacions mes pures, en el últim santuari dels amors, del amor als pares, del amor a la vida, jo reservo en un reliquiari preuat tot el meu entranyable amor a Catalunya i a la causa catalana...

¿Còm negar aqueix goig inefable que sento al oir unes caramelles, una sardana, una cançó popular...?

¿Còm esborrar la sensació inmensa que experimento el llegir als nostres grans clàssics; el fruit de «Terra baixa».

¿Còm renegar den Casanovas? ¿Com prescindir d'una veneració devota per als nostres Verdaguers, Maragalls, Guimerás...?

I si repassém la historia ¿podem prescindir de lo que'ns diu? ¿Es que la nostra raça es tan del dia que no ens porta res dels avan-passats?

I, ara mateix, aquests vint mil catalans que lluiten per la llibertat del mon ¿no son un símbol de la raça?

I no parlém de les llibertats perdudes, perque, aleshores, ¡llamp de Deu!...

JOSEP GILABERT PUNSODA.

Alemanya de dins

Una de les preocupacions dels pangermanistes, és la de procurar donar entenent als germanitzats o germanitzables de que dins d'Alemanya la tranquil·litat és absoluta; l'unió completa; l'esperit infrangible i en l'ordre de les subsistències, l'abundancia de queviures és tan admirable que res té d'enveja a Alemanya an els aliats, i llibertat, oh, la llibertat a Alemanya!

Si parlem de certs desordres produïts en els carrers d'Alemanya, que han costat vides i causat empresonaments, us diuen que esteu mal informat per comunicacions tendencioses. Llavors sols queda un recurs. A costa de tot sacrifici procurar informar-se en les fonts dels periòdics alemanys mateixos.—Per elles ens enterem de que les reunions convocades per les seccions femenals de la Social-democràcia alemanya, han sigut molt nombroses aquests darrers dies. Més, poques s'han pogut celebrar. A Nuremberg, el comandant del 3.er cos de bavars ha interdit, del 12 al 26 de març, *tota agitació social-democràtica per fulles, reunions o articles*. Aquesta fixació de data és deguda, a que'ls social-demòcrates alemanys commemoren la revolució del 1848 amb diades que titulen «Propaganda de març» i la «Jornada de les dones socialistes». Una trentena de reunions han sigut sospeses dins la zona del setè còs armat. A Düsseldorf, el prefecte ha prohibit totes les reunions femenines anunciades a celebrar en el més de març. La interdicció ha arribat a pesar fins sobre poblacions com Friburg, Francfort, Chemnitz, i altres, conegudes com a poblacions on dominen el socialistes partidaris del vot del 4 d'agost. La *Chemnitzer Volkstimme* s'ha vist obligada a dir: «...La reunió de dones que el comitè de la cincumspecció havia organitzat pel dia 20, en la qual reunió la ciutadana Schilling-Döbeln devia parlar, no podrà tindre lloc. S'han imposat per l'autoritat unes tals condicions per a celebrar-la, que'l comitè del departament no les pot pas acceptar. I amb aquesta ocasió fem constar que no ens és possible donar compte de la organització de reunions femenals, degut a que ens és estat prohibit en absolut donar publicitat a tals noves.»

A Breme i a Halle se n'han pogut celebrar algunes. El *Volksblatt* de Halle ha publicat convocatories, de les quals la censura n'ha suprimit la meitat. A Leipzig se pogué celebrar una reunió, de la qual la *Leipziger Volkszeitung* ne donà una petita nota i fent avinent que les demostracions són interdites, així com també tota discussió o polèmica. Més, quelcom degué passar a Leipzig. La premsa alemanya no ho menciona pas,—i la censura ha prohibit, probablement, la publicació d'aquesta petita nota de la *Leipziger*: «... la policia de Leipzig ha jutjat de nou ésser precis d'haver de carregar fort contra'ls participants a les reunions de dones. No sabem la raó d'una tal mesura. Se'ns diu

que fins dones que feien tranquil·lament el seu camí, han estat conduïdes pels agents al lloc de policia. Una gran part de les detingudes seràn avui empresonades.»

Evidentment, dins d'Alemanya no passa res.

El Comitè director del Partit social-demòcrata d'Essen, en una reunió del Consell Permanent i dels homes de confiança ve de fixar l'actitut enfront de la política del grup socialista al Reichstag, relativa al vot del 4 d'agost de 1914, essent aprovada, per 33 vots contra 6, una resolució aprovant l'actitut dels que's retiraren de la sala i dels que votaren en contra els crèdits de guerra. Una altra proposició aprovant l'actitut dels que votaren els crèdits de guerra, fou refusada per 3 vots en pro i 38 en contra. I finalment se presentà una esmena diguent que es fes constar «que els camarades, sigui quina sigui sa actitut envers els crèdits de guerra, regoneixien, en principi, el deure de defensar el país.» Això era un hàbil parany. Mes els oposicionistes no s'hi deixaren agafar i presentaren una nova esmena per la que s'afegeix a l'anterior: «... sempre i quan se tracti d'un *atac no provocat* per l'Alemanya, contra sa independència política o econòmica.» I així fou aprovat per unanimitat, menys quelques absències. Això evidència que els socialistes de la vila d'en Krupp, són contraris als crèdits de guerra i que l'Alemanya empeny al país a una guerra d'agressió, com ho prova el que l'*Arbeiterzeitung* d'Essen ha sotratllada l'esmena. Per altra banda, això, indirectament, regoneix que els socialistes de França i de Bèlgica, països atacats i ocupats per les armes alemanyes, totalment l'un, en part l'altre, menaçades, doncs, llur independència econòmica i política, se troben en una situació completament diferent de la dels social-demòcrates alemanys, això és: socialísticament parlant, i atenent els determinis d'Essen, en el perfecte dret i deure de votar els crèdits de guerra dels seus països.

Evidentment, dins d'Alemanya hi ha una unitat gran de pensament.

Analitzant aquest fet que es poden analitzar amb material a la vista, podem creure veres aquelles afirmacions de tranquil·litat, unió i benestar que ens pregonen a cau d'orella els pangermanistes?— Si basta sols retreure la darrera sessió al Reichstag, aon en Liebknech va produir un tal aldarull i greus incidents i aon en Haasse va ésser privat, per votació de la Cambra, de parlar, per a demostrar que dins d'Alemanya fermenta quelcom, a base del malestar i tivantor de criteris.

Respecte la llibertat que gaudeix el poble alemany la *Leipziger Volkszeitung*, amb amarga ironia, així ens la recompta:

«Hi ha cap cosa gran i admirable com la llibertat alemanya! Abans de la guerra teniem un dret d'associació i de reunió diguem-ne lliure, que donava a les autoritats la llibertat, quan l'honest ciutadà fés us del dret aquell, de vetllar en tots sos actes realitzats dins el camí prescrit per la llei. Després del començament de la guerra la llibertat ha crescut d'una manera il·limitada. El ciutadà ha devingut totalment lliure, això és, *que ell ha estat lliberat fins del dret d'associació i de reunió*. La policia ha rebut tantes llibertats, que ella pot interdix o tolerar excepcionalment les reunions,—que ella pot obligar a fer donar explicacions a un orador, abans de parlar, fins dels seus pensaments més secrets, més íntims. I ne té un altra de llibertat, la policia: la llibertat d'interdix violentament tota discussió, i *d'impendir també que'l ciutadà, en fent usatje de sa llibertat il·limitada, provoqui, en parlant, la perduda de la seva llibertat personal.*»

Evidentment, més llibertat no hi ha manera de somniarla, car em de confessar que tota teoria reaccionaria, tota aspiració conservadora és també llibertat, extra-social si vol nostre estimat mestre el doctor Martí, però llibertat: llibertat per dret diví aplicada a la persona del kaiser; llibertat pel Vaticà, suprimint en el Seminaris la llibertat d'investigació; llibertat papal quan s'eixafen les aspiracions del *Sillon*; llibertat governativa quan ara mateix hem vist clausurar societats i empresonar obrers en l'acció del nostre proletariat contra la burgesia. Tot és *llibertat*, si bé es mira.

Escola Superior d'Agricultura

Viticultura i enologia

Cursos breus especialitzats.
Vuit patrocinat per la Mancomunitat de Catalunya

Desitjant l'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona estendre l'ensenyança agricola a tots els estaments socials del nostre país i fer arribar a tots els indrets els avenços dels moderns arts de conrear la terra, d'acord i sota el patrocini de la Mancomunitat de Catalunya i Ajuntament de Barbarà ha resolt donar uns Cursets per a masovers, arrendataris i petits propietaris. El catorç d'aquests Cursets tindrà lloc a Barbarà del 12 al 19 i del 27 al 30 d'Abril de 1916, d'acord amb les següents

BASES:

1.ª Les classes tindran lloc tots els dies compresos del 12 al 19 i del 27 al 30 d'Abril, de sis a nou de la tarde en la Societat Agrícola seguint el Programa que es repartirà a tots els alumnes.

2.ª Cada classe tindrà: Una hora de Conferència, lliçó teòrica. Projeccions; mitja hora de conversa sobre els punts tractats; una hora i mitja de Pràctiques.

3.ª Els que vulguin assistir al curset, deuran demanar-ho de paraula o per escrit, abans del dia 10 d'Abril, al senyor Alcalde de Barbarà o al Director de l'Escola Superior d'Agricultura, Urgell, 187.—Barcelona.

4.ª Els assistents deuran pagar una pesseta per al carnet d'identitat, que donarà dret a seguir el curset.

5.ª La matrícula serà gratuïta, però porta el compromís d'assistir a totes les lliçons.

6.ª Per motiu d'ésser aquesta ensenyança especialitzada per a parcors i petits propietaris, sol deuran inscriure's aquells que fassin personalment els treballs de conreu. Els grans propietaris que amb la seva assistència vulguin honorar l'Escola deuran tindre en compte el caràcter de vulgarització que han de tindre aquests cursets.

7.ª Els punts principals que es tractaran seran: Economia de la vinya; Estudi del cep; Adobs; Conreu; Podes; Malalties del cep; Estudi del raïm, del most i del vi; Fabricació de vins per moderns procediments; Gas sulfurós; Llevadures; Malalties del vi; Associacions vitícoles; Pràctiques de la determinació d'alcohol, acidesa fixa, acidesa volàtil, gas sulfurós, regoneixement de sofres, sulfats i d'adops químics, anàlisis de mostos i examen microscòpic. Anàlisis de tartres: baixos.

8.ª Totes les Conferències aniran acompanyades de nombroses Projeccions i per a les Pràctiques es disposarà de gran nombre de màquines, completant-se l'ensenyança amb alguna excursió per a veure d'aprop alguna finca d'explotació vitícola.

9.ª Aquestes ensenyances seran donades per D. Claudi Oliveras, Enginyer Agrònom, Cap de l'Estació Enològica de Reus, i D. Josep M.ª Valls, Enginyer Agrònom, propietari agricultor.

Barcelona, Abril 1916.—L'Enginyer Director, *Josep M.ª Valls.*

Amb els arreus i la barca
que'l meu pare'm va deixar,
penso mantenir la dona
i'ls meus fillets, si a Deu plan.

No tinc cabals ni altres rendes;
visc tan sols del meu trevall,
i amb ell mantinc a la mare,
que ¡pobreta! té molts anys.

Si vols ésser tu ma esposa,
conta que no't faltará
ni pa per posar a taula
ni'l meu cor que t'aima tant.

I amb tu, amor meu, per companya,
creixerán més els meus guanys,
i estimant-nos sempre forsa
tindrém la felicitat.

JOSEP ALEMANY I BORRÁS.

Glosa

Aquests dies s'ha vist en l'aparador dels Brell un retrat al oli d'una damisela, degut al pintor Cidon.

Moltes coses i variades s'han dit d'aquest retrat; val la pena, verament, de parlar-ne: Jo, lo que més he entès dir, han sigut apreciacions purament materials (diem-ne); objeccions de caracter extern verament i no es que jo no dongui l'importancia deguda a aquestes parts integrants de les obres, pero crec que s'ha d'anar a una altre part més important. L'home, mellor que uns ulls i una inteligencia que veuen els colors i mideixen i proporcionen, té un ànima qu'es quelcom més que aquells, car ells contribueixen a aquèsta qui l'engrandeix i l'eleva.

El quadro den Cidon té quelcom més, a més que admirables construcció, entonació, dibuix, simplicitat, llum...

Trovo que totes les coses tenen *no sé qué*, que ens parla, que'ns crida i'ns captiva; no pas per sos pàlids colors o vius, ni en general per sa manera externa d'ésser; aquest *no sé qu'és* de les coses que casi m'atreveixo a dir-ne ànima ens parla a l'ànima també, com si l'una cridés a l'altra i la deix, a la nostra, saturada de serenitat o d'agitació, d'amargor, de melangia, de dolor, o de goig, o de plaer o dolçor...!

La damisela den Cidon ne té d'ànima, d'aquesta ànima que'ns parla i'ns captiva; son aire, son caient, son rostre respira i diu de tristesses ignotes, d'anyorances desconegudes... i'ls arbres s'esblaimen amb el cel... i'l cel s'esblaima amb els arbres llunyans i indefinits.

Feia anys que no havíem tingut el goig de veure obres aixís per Tarragona, i ens pesa en manera gran que en Cidon sigui tant conegut a fóra i en canvi casi ignorat per nosaltres qui'l tenim. A veure quin dia serà aquell en que's decidirà a deixar-nos tastar de la seva poesia mostrant-nos llurs obres en mellors condicions de les en que estava la damisela de cabell rós, de mirar d'anyorança, de trist somris...

WR.

Les Conferències den Nel-lo

Amb la Conferencia de dimars passat acabá el Curset de Cultura Industrial que nostre bon amic En Francisco Nel-lo ha donat al «Centro Industrial».

Nosaltres que hem tingut el gust d'ésser assistents, n'hem tret una munió d'ensenyances.

N'hem tret el convenciment de que a Espanya la classe mitja està orfe de una lligislació que l'ampari.

De que'ls gremis son un element poderós de progrés i d'orde social, i que ells deurien tindre una intervenció directa en el governament així de l'Estat com de la Cíntat.

De que sens una preparació educativa i un bagatge cultural important es impossible triuñar o vencer en el camp de les intimitats econòmiques.

De que el modest industrial i el petit comerciant deurien estar força representats en tots els Comicis.

De que s'ha d'organitzar la classe mitja...

I, n'hem tret també una decepció...

La concorrencia en la majoria de conferències fou molt escasa, massa escasa—per desgracia—i conteu que l'element industrial que a la fi era a qui es dedicava aquest curset estigué ridiculment representat (en quant al nombre).

Ens fem l'ilusió de que a Tarragona hem canviat molt i no hi ha perqué. Escarbem la capa de barnís que ens hem posat d'uns anys an aquesta part i, trobarem, de sota, el mateix sorrut i panxa content tarragoni de sempre...

El carrer de l'Unió

Una vergonya

Una de les vies principals de la ciutat, per no dir la principal de totes, està en un estat lamentable; es el carrer de l'Unió.

La dessidia mes gran presideix els dessignis de tan hermosa via.

Quan fà sol—el sol de Tarragona—la terra resaca es va polsinant, polsinant, fins convertir el pis en una verdadera carretera, i així veureu que'ls aparadors i portes de les botigues resten cobertes i emblanquinades de pols, assimilant-les an aquelles que jeuen a les carreteres a l'entrada dels poblets...

Quan fà vent—quasi bé la meitat dels dies del any—aquesta pols s'aixeca a nuvolades denses i asfixiantes que vos omplen la boca de terra i vos deixen la gola resseca... Veureu entrar aquesta pols per portes i balcones, fent esdevindre els interiors del pisos en camps de llaurança... Veureu tapar-vos els ulls i com camineu a palpenes... Veureu les botigues fetes un assoll i'ls taulells i mercaderies cobertes fins desaparèixer... Veureu, en fi, una vergonya tarragonina.

Aquests dies de pluja el carrer de l'Unió no ha desdit gens d'ell mateix en relació al reste del any. No fà molt temps se procedí per la brigada municipal al afírmament del pis. Doncs bé; el cap director de aquestes obres pot restar satisfet. Nosaltres no més li recomanem que se'l miri l'estat d'aquest carrer en dies de pluja i si no li pujen els colors a la cara serà o perque ja no té colors o perque ja no té cara.

No entenem en materials; però volem creure que la terra de que's feu us per al afírmament seria argillosa, puix que amb l'aigua revé i es converteix en un fang dens i relliscós, que dona gust.

¡El carrer de l'Unió convertit en un fangà es una gloria, i constitueix un atractiu mes per a Tarragona capital...!

¡Remei...? No l'hem de donar nosaltres; però dieu si no és una enormitat que mentres l'aigua del dipòsit devalla per les cloaques, perque no se sap que fer-ne, hi hagi en el carrer principal dos pams de pols esperant que'el vent l'anquibeixi per pisos i botigues!

Dieu si no constitueix fins una immoralitat administrativa el que's gastin els fondos del Municipi en reparació d'una via pública i que les obres no reunixin les qualitats que deuen...

¡Això de que hagi de passar per bò tot lo que fassi un arquitecte municipal...!

Per en Granados

En la reunió celebrada el dilluns prop-passat en el Circol de Belles Arts de Barcelona per a estudiar el mitjà més factible d'exterioritzar dignament la protesta de Barcelona per el greu mancament al dret de gents, comès per l'Alemanya i del que n'ha estat víctima el que fou insigne mestre Granados, s'acordá nomenar una comissió per a que, fent-se càrrec de les conclusions aprovades pels reunits, les portés a la realització.

Les conclusions presentades, i aprovades unanimitat, foren:

1.ª Protestar contra tots els atentats als drets de gents que s'han produït des del començament de la guerra.

2.ª Demanar a l'Ajuntament de Barcelona que, interpretant els sentiments de la ciutat, se dirigeixi al president del Consell de ministres per a que aquest exigeixi del Govern d'Alemanya una indemnizació per als fills del mestre Granados, víctima d'un d'aquells atentats.

3.ª Que els béns dels estrangers residents en territori espanyol responguin de les vides i hisendes dels súbdits espanyols perjudicats per algun d'aquells atentats comesos per connacionals dels esmentats estrangers.

Fins aquí els acords presos.

Però cal afegir que la reunió del Circol de Belles Arts, se celebrà baix l'amenaça d'ésser disolta si per cas s'intentava acordar resolucions massa enèrgiques i massa reivindicadores del dret ultratjat. En absolut, s'impedí als reunits deliberar, essent, les conclusions aprovades, presentades per un grup d'assistents a l'acte, que previament i secreta les havia redactat.

Per a que els nostres llegidors se facin càrrec de l'estat d'ànim dels assistents a l'acte, hem de dir que

anava a aixecar-se el mateix sense que s'aprovesin les conclusions, aduint-se que la comissió nomenada ja les estudiaria.

Un excés de prudencia, en resum, per part dels iniciadors del que havia d'ésser, segons la nota-conocatoria, *l'exteriorització de la digna protesta de Barcelona per les circumstancies veritablement indignes que han produït la mort del mestre Granados*, fou la reunió de que parlem.

Mentra durà la reunió i segurament per a complir les amenaces de suspendre una reunió de ciutadans que eren absolutament dintre de la llei, custodià el local del Circol un veritable exercit de policia i agents de seguretat a peu i a cavall.

Molt ens temem que la digna protesta de Barcelona no arribi tant sols, si l'energia i la enteresa no vénen depressa a substituir l'excésiva prudencia observada al començament del que ha d'ésser—no ens cansarem de repetir-ho—la digna protesta contra la barbarie dels procediments de guerra germànics.

Rectificació del Cens

Tots els ciutadans majors de 25 anys o que els compleixin avans del 6 de Maig proper, tenen dret a figurar en les llistes electorals i per consegüent els que encare no hi figurin poden passar pel nostre Casal, Rambla de Sant Joan, 50, aont se cuidarà de la seva inclusió.

Se agrairá, també, que nostres amics procurin donar llistes dels ausents i morts que figuren encare en les llistes electorals, a fi de facilitar la complerta rectificació.

NOVES

Durant uns quants dies, Tarragona ha tingut el goig de hostatjar al eminent baríton Titta Ruffo i sa gentil esposa, havent donat, en obsequi del mentat artista, el «Orfeo Tarragoní» un ensaig general en el qual nostre entitat cantaire sigué molt aplaudida i admirada per En Titta Ruffo.

La setmana vinenta publicarem un article respecte a les impresions que En Titta Ruffo n'ha tret en la nostra Tarragona, la «Imperial Tarraco» com diu ell.

Per excés de original deixém de publicar la «Nota Ciutadana» en la que's dona contesta als diferents articles publicats sobre's els Jocs Florals que'l company *Ciudadá* apuntava deurien fer-se a nostra ciutat.

A darrera hora rebém un bell article del nostre estimat amic En Pere Redón, sobre la catástrofe del «Príncipe de Asturias», que publicarem en el pròxim número, dolent-nos no fer-ho en aquest, mes creiem no perderá la oportunitat.

En les eleccions celebrades el diumenge passat, quedáren elegits diputats per aquesta Circunscripció En Juliá Nougués, republicà; En Josep Nicolau, lliberal, i En Antoni de Veciana, conservador.

La sessió de l'Ajuntament celebrada darrerament no's registrà res de importancia, éssent aprovada amb sa totalitat la orde del dia. D'aquí, doncs, que al igual que l'altra setmana, deixém de resenyar-la.

El quadern corresponent a aquesta setmana de la *Lectura Popular*, pública «Poesies» del conegut poeta En Albert de Quintana.

Per al pròxim dia 22, dissabte de gloria, està anunciada la inauguració dels espectacles de la nova empresa, del «Saló Catalunya», de Barcelona, que há prés a son càrrec el «Coliseo Mundial».

No dubtém que, donats els medis que compta la nova empresa, seran en gran nombre els bons espectacles que'ns proporcionarà i aixís ho esperém.

Tarragona : Imp. Llorens i Cabré : Fortuny, 4

ANTIGUA CERRALLERIA - de la -
Vda. de Baldomer Baró

Plaça del Rei, 7 i 10

Se construeixen tota classe de panys de seguretat, báscules, romanes, portes ondulades, i tot el ram de cerralleria artística, etc., baix la direcció den

PAURUIZ

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels casos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscrita en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics. A
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 606.
BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ
 Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge
 de les Cases de Socors de Barcelona
 Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per als pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissabte de 12 i mitja a 1 i mitja.
 Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE
JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanyos : Escribanies : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-carres : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL

Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per
 a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos — — Articles per a Sports

Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona

Sastreria Novitat

LLUIS MONTSERRAT

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU

ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS

Curació de la carie dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Tre-
 ball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de
 totes classes i preus : Cirurgia i tractament pràctic-modern per a la curació de les enfer-
 metats de la boca i extraccions.

CONSULTA tots els dies, de 9 del matí a les 4 de la tarda, menys els diumenges.

RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.

TARRAGONA

AL DIA

Rambla de Sant Joan, 40

NOVITATS

BISUTERIA

PERFUMERIA

BRODATS

ROBA BLANCA FETA

CORBATES

GUANTS

COLLS I PUNYS

BANOS I STORS

HIMALAYA

El rei dels
 licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.

Demanèulo en els cafès i pasteleries

Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

Continental

:: Stock ::

Accessoris i peces soltes per a
 Bicycletes,
 Motocicletes
 i Automovils

Oils lubricants, betzines i bujies.
 Vulcanització i venda de Neumà-
 tics i càmares per a tota classe de
 Autos

Despatx i Exposició: MASDEU I C.^a

Unió, 32 : : Telèfon 156

TARRAGONA

Casa Literas

Recomana al públic
 sos acreditats Cafés

Torrefacció diària

Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TARRAGONA

Francisco

Potau

Calçat fet
 i a la mida

Rambla S. Joan, 52

TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

FREDERIC MIRET

Fruites fresques, embutits, flam-
 bres, conserves, vins, xampanyes
 :: i tota classe de comestibles ::

UNIO, 28 — TELEFON 245

TARRAGONA

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

Corbates i articles per a home

GILBERT GERMANS

PREUS BARATOS

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIO, 22

FRANCISCO COCA

Lo millor en comestibles

RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ

FRANCISCO LÓPEZ

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 150 pessetes en
 endavant i a la carta.

Hospedatges per temporada a preus con-
 vencionals.

: Habitacions amb llum elèctrica :

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice Co. L^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalen-

cia

Se ven per tot arreu

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics

(TRENCA TS)

Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne.
 Costa col·locar un bragner, però moltíssim costa construir-lo, doncs avans que col·locarlo bé es
 indispensable sapigue-lo construir, perquè sense la ciencia i pràctica de construcció mai pot ad-
 quirir-se la de col·locació.

El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el més pràctic i
 modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebel·les que siguin.

6-ans existencies de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la
 infancia i tot la concernent a Cirurgia i Ortopèdia.

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS

CASA MONTSERRAT - UNIO, 34 - TARRAGONA